

Biserica și Școala

ai bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Far banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

Despre noi.

II.

Rostul acestor articole nu este altul, decât, e-o parte a prezentă păreriile unui învățat, studiază tot ce este românesc și simte cu sufletul său românește; pe de altă parte, înțelegem clarificarea unor cestiuni, pentru lumina cărora ne credem în pozițiunea de a putea contribui și noi.

În prețioasa carte a d-lui *N. Iorga*, amintim, se vorbește și despre a noastră mănăstire Hodoș-Bodrog. Distinsul scriitor spune despre acest așezământ de pietate, între altele și următoarele:

„... Zidirea (mănăstirii) nu poate să vie din vremea lui Ștefan cel Mare, al XVIII-lea, al stăpânirii austriace. Ea n'a fost ridicată nici pe vremea Turcilor, cari au domnit în acest ținut după 1600. Mănăstirea s'a făcut în vremea mai de demult. Atât materialul ce a slujit, și această formă în totul asemenea cu a celor mai vechi biserici muntene, pare să arate că Hodoș-Bodrogul a fost înălțat de călugări sârbi, ca și acei cari au zidit în părțile noastre Vodița și Tismana.“

Observațiunea d-lui *N. Iorga*, asupra vechiului așezământului dela *H. Bodrog*, e foarte judicioasă și vom căuta să aducem și noi în această parte câteva argumente de natură istorică, preluând, ca și în cazul când acest așezământ ar fi întemeiat de vre-un »sârb« sau grec (*recte: o-oriental!*) ca părintele *Nicodim* al *Vodiței*, și poate al *Prislopului*, nu însemnează decât aceea împrejurare, pentru caracterul românesc sau ne-românesc al obârșiei acestei instituțiuni.

Calătorul prin Ungaria, între anii 1660—1664 turcul *Elvia Celebi*, vorbește despre cetatea *Fenlac*, care nu este altceva decât actuala mănăstire *Hodoș-Bodrog*¹⁾, în modul următor:

»Cetatea *Fenlac* a clădit-o un rege *valah* fugar, cu numele *Fenlac* (sic!). A fost cucerită în vremea hanului *Suleiman*²⁾. E proprietatea pașei din *Timișoara* și o cârmiește voevodul aceluia. E locțiitorul mollei din *Timișoara*. Din această proprietate are pașa venit de două inc. acce. Cetatea e pe malul *Murășului*, pe o colină înaltă, e frumoasă, din cărămidă. Periferia e de 400 pași. Are numai o poartă, spre miazăzi, o geamie mică ce-i încă din vremea hanului *Suleiman*. În cetate sunt numai 5 case și cinci tunulețe șahi; iar în fața porții este un pod de lanțuri, care se ridică, iar în fața lui *Ionșa* chiosc. Are un comandant și 50 ostași. Suburbiul nu e îngrădit; sunt ca la 100 de case cu curți, acoperite cu scânduri; afară de 10 prăvălii altă clădire nu-i; are grădini multe. De-acolo spre răsărit, mergând două ceasuri pe malul *Murășului*, sosim la *Arad-palancă*«.

Așa ne descrie călătorul turc dintre anii 1660—1664, înfățișarea mănăstirii noastre de azi, *Hodoș-Bodrog*, făcând provocare și la vremuri de înainte cu un veac.

*D-l Marki*³⁾ spune că mănăstirea *H. Bodrog* s'a întemeiat pe la 1465, iar despre *Bodrog* se face amintirea cea mai veche la 1422.

Din premise putem conchide — ținând seamă de tradițiia relatată de călătorul turc și considerând, că *Sârbii*, ca element cu prerogative și organizare bisericească, sunt din vremuri mai târzii,

¹⁾ Vezi „Biserica și Școala“ XXIX. 1905. 13.

²⁾ 1519—1565.

³⁾ *Arad Monographiája* II. 196.

¹⁾ Neamul românesc în Ardeal și Țara unghurească II.

²⁾ *Oltenia* N. R.

— că nu pot fi Sârbii întemeietorii mănăstirii H. Boddog, ci vre-un »pribeag« călugăr ortodox, din Muntenia, care a venit în aceste părți românești, într'un veac de întunecime și a lăsat în urma sa simbolul (pe care îl găsim în iconografia creștină alături cu evangelistul Matei), identic cu boșorul Moldovei, Capul de bou, păstrat și azi în Mănăstire.

Asupra unor reflexiuni de actualitate ale d-lui N. Iorga vom reveni într'un articol final, în nr. viitor.

Predică

pentru Duminica a II-a a marelui post. — După Prof. Dr. Emilian Voitschi.

„Fiule, iartă-să ție păcatele tale“.
(Marcu c. II. v. 5.)

Iubiților Creștini!

În sfânta evanghelie de azi ni se spune, că învățând Mântuitorul nostru Iisus Hristos, într'o casă din Capernaum, în jurul casei s'a adunat o așa mulțime de popor, ca să-l asculte, încât de aceasta mulțime nimenea nu mai putea să străbată și să ajungă la Iisus, ba nici până la ușile casei. Pe timpul, când Hristos învăță în casă, patru oameni aduc într'un pat pe un bolnav, pe care voiau să-l ducă înaintea lui Iisus, ca să-l vindece. — De mulțimea poporului însă pe ușile casei n'au putut ajunge la Iisus, și pentru aceasta au spart coperișul casei și pe spărtura aceea au slobozit în casă patul în care zăcea bolnavul.

Intrebându-ne, că pentru ce au făcut ei aceasta, vom afla răspunsul, că ei cu ori ce preț au voit să ajungă la Iisus, vom afla răspunsul, că ei au fost plini de credință, că dacă vor duce pe bolnav înaintea lui Iisus, înaintea Doftorului sufletelor și trupurilor, va afla vindecare.

Gândind la aceste au ajuns înaintea lui Iisus, care a cunoscut gândul lor, care a cunoscut credința lor, Doftorul a văzut în inima lor, pentru care credință, întorcându-se către bolnav îi zice: »Fiule, iartă-să ție păcatele tale«. Și ca să știe toți cei de față, că El, Iisus, Fiul lui Dzeu are puterea de a vindeca și trupul, îi zice mai apoi: »Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă«. (Marcu c. II. v. 11.)

Din cuvintele lui Iisus, »iartă-să ție păcatele tale« rostite către bolnav, vedem că acest om a fost locunjurat de păcate, pentru cari păcate Dzeu l'a pedepsit cu aceea, că i-a luat sănătatea. Ne putem închipui iubiților, că acestui om până a fost sănătos de sigur nu i-a păsut de Dzeu, de nimenea și de nimic, ci a trăit după cum i-au dictat poftele lumii. Acest om nu și-a adus aminte de Dzeu, nu s'a întors către dânsul, decât nu-

mai atunci, când l'au ajuns și a simțit un rău din păcatelor.

Din minunata vindecare ușor putem vedea dar' iubiților creștini, că păcatul este pe neomoroșitor nu numai a sufletului, ci și a trupului. — Iisus a vindecat pe acest slăbănuș pentru credința lui, care simțând, că un păcatului îl fac neputincios, după lungi căutări și aduce aminte de Dzeu și cu sete așteaptă să fie dus înaintea lui Iisus, ca să-l vindece. Și aceasta credință a lui n'a fost zadarnică, că iată el ajunge înaintea lui Iisus bolnav, și reîntoarce sănătos.

Precum grădinarul smulge și aruncă din grădina sa de flori toate buruienile, astfel și Iisus, care voiește să-și țină sănătatea sa, cum și legătura cea sfântă dintre dânsul și noi, trebuie, ca să delătore de la sine toate acele răuuri, deci, cari îl încurea în păcate și îl oprescu de dobândirea mântuirii. — Iar pedeca prin care te oprește de la dobândirea mântuirii și de la dobândirea fericirii, este păcatul. — Păcatul face să perzi raiul, păcatul te aruncă în rău, precum recul cel mai din afară, unde este plin de scărășnirea dinților, pentru păcat a aruncat noi de stăpânul cerului și al pământului pe îngeri și pe Eva și pentru păcat a scos Dzeu din rai pe noi și pe Eva și pentru păcat a trimis Dzeu pe Iisus, asupra bolnavului, de care vorbește sfânta evanghelie de azi. — Dar precum aflăm noi leacuri de boalele trupeiști, astfel și păcatul în noi este boală, contra lui încă avem leac. — Să căutăm și să întrebuițăm dar acele leacuri, acele mijloace, cu ajutorul cărora despărțim de la noi răuul păcatul. — Aceste mijloace sunt: 1. Ajutorul Domnului, 2. Datorința de a ne feri de prilejurău, care ne duce în păcate, și 3. Postul. — Pentru aceste voiesc să vă vorbesc, deci vă rugăm să mă ascultați!

Mijlocul cel dintâi, cu ajutorul cărui despărțăm de la noi păcatul, este ajutorul Domnului. Da ajutorul Domnului, căci zice psalmistul, ajutorul meu de la Domnul, cel ce a făcut așezarea noastră și pământul. — Dar să vedem, cum ne despărțim noi de acest ajutor al lui Dzeu înainte de toate de acest ajutor înalt neales, bucură numai atunci, dacă ne vom aduce aminte de Dzeu. — Prin urmare, fiecare creștin trebuie să caștească ca cugetul lui pururea să fie la dânsul, pe Dumnezeu, dimineața când se va scula, gândul lui să se așeze la Dzeu și să ceară de la dânsul ajutorul desigur ziua întreagă, seara când ne culcăm, gândul nostru să fie la Dzeu, să cerem de la dânsul ajutorul ușor, somn, ușor; și chiar când ne-am trezit din somn, gândul nostru la Dzeu să fie. El este mângâierea noastră, El este căutarea noastră spre robii săi. Ori-ce lucrare voi

epem, gândul nostru să fie la Dzeu, să-i cerem ajutorul, să o începem în numele lui, căci mai aceea lucrare va fi binecuvântata de Dzeu și va fi începută în numele lui. — Și ori de câte ori vom fi, gândul nostru să fie pururea la Dzeu, cu atât mai vătos, că bine știm, că ori de câte ori vom fi Dzeu este de față, într'un loc mai mare, ca și într'un loc mai mare. — Că aducem aminte de Dzeu departă dela noi păcatul, că din cuvintele bătrânului Tovie zise către său: »Fiule, în toate zilele adu-ți aminte de numele D-zeului nostru, cu voia nu păcătui și călca poruncile lui; în toate zilele vieții tale dreptate și nu umbla în căile nedreptății«. (Ier. IV. v. 5.)

el și Ajutorul lui Dzeu îl dobândim noi și prin rugăciune și rugăciune. — Să cerem însă dela Dzeu și întâi de acelea, cari sunt spre folosul sufletului nostru și numai după aceea cele de folos trupului nostru. Ca însă ceea ce cerem să și dobândim dela Dzeu, trebuie, ca cererea noastră să vină din inimă curată, din dragoste adevărată către Dzeu, ca și Creatorul nostru, apoi în dragoste adevărată către noi înșine, ca și pentru cele mai perfecte fapte ale lui Dzeu. — Că noi trebuie să cerem dela Dzeu cele de folos sufletului, cât și trupului, și că ceea ce cerem să și dobândim, ni-o arată evident s. scriptura, prin cuvintele: »Cereți și vi se va da, băntași și vi se va deschide«. (Matei c. VII. v. 7.) Iar vedeți iubitorilor creștini, aceste sunt mijloacele cu ajutorul cărora dobândim noi ajutorul lui Dzeu, adică: aducerea aminte de dânsul, și cererea, rugăciunea cari pururea fiind în viața noastră, vom fi fericiți de a păcătui.

* * *

Al doilea mijloc, cu ajutorul căruia depărtăm dela noi păcatul este *datorința de a ne feri de prilejul cel rău*, de acel prilej, care ne face să păcătuiim. — Despre aceea, că prilejul cel rău face să păcătuiim și să ne pierdem sufletul, Domnul învață chiar și sfânta Scriptură. — Astfel în Istoria, fiul lui Sirah zice: »Cine iubește primejdia, acela va cădea întrânsa, iar cine petrece cu noi în prilejul cel mai de aproape spre păcat, acela este care iubește primejdia, și în urmă păcatului se pierde și se pierde în ea«. — (Eccl. III. v. 25.) Și adevărat este așa iubitorilor, căci cugetați nu întâi stând cineva mai multă vreme lângă un păcat, va putea scăpa oare, ca se nu fie mușcat? În urma cuvintelor s. Scripturi, trebuie dar să ne desimțim în voi datorința de a ne feri sufletul, și să ne ferim trupul, căci cine este în păcat, care văzând în nădăd o prăpastie și se va apropia de ea? sau cine este oare, care văzând înaintea sa un foc mare, va sări în el? Precum grijim așadar de trup, de zece ori

mai mult să grijim de suflet, căci numai acel om poate fi ferit de păcate și fericit, a cui suflet e viu și nu îngreunat cu păcate. — Că prilejul cel rău ne face să păcătuiim, vedem chiar și din viața de toate zilele. Astfel vedem, că mulți oameni se dau beuturii, trăiesc în mari fărădelegi, sau fac alte păcate. — Ce cugetați de unde poate veni aceasta? mai că totdeauna dela prilejul cel rău, pentru că astfel de oameni sau se află în tovarășii rele, sau cercetează astfel de case, unde frica și ascultarea de Dzeu nu se bagă în seamă, sau umblă prin târguri și locuri, unde toate câte aud și văd, le ațâță simțul așa, că ei la urma urmelor uită de Dzeu și se fac tot mai nesocotiți, și se pierd în ghiarele păcatului. — Ce privește aceea, că noi cum avem și putem să ne ferim de prilejul cel rău, care ne duce la păcat, s. Scriptura ne spune înaintea noastră nu prea frumos exemplu, prin cuvintele: »De te smintește ochiul tău, taie-l și-l aruncă dela tine, căci mai bine îți este să intri în viață cu un ochiu, de cât având amândoi să fii aruncat în focul cel de veci«. (Matei c. XVIII. v. 9.)

* * *

Al treilea mijloc, cu ajutorul căruia depărtăm răul și câștigăm mântuire, este *postul*. Aici trebuie să fac, iubitorilor, deosebire între postul sufletesc și trupesc. Cel trupesc constă în aceea, că trebuie să ne reținem dela mâncări de fruct și să întrebuițăm numai mâncări de sec, dar și în aceste să fim cu cumpăt! Iar postul sufletesc constă în reținerea noastră cu abnegațiune creștinească dela păcate și în săvârșirea numai a acelor fapte, cari sunt bine plătute lui Dzeu. — Când postim însă, să nu facem aceasta pentru ochii lumii, ca astfel să așteptăm cinste și laudă dela oameni, ci când postim să avem de scop mântuirea sufletului și al trupului nostru. — Când postim să luăm de model pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care când a postit 40 de zile și 40 de nopți, n'a făcut-o aceasta în Ierusalim, sau în alt oraș, ci El a mers într'o pustie, într'un loc fără oameni, ca să nu-l vadă nimenea și să nu fie laudat de nimenea.

* * *

Iubitorilor creștini! A-ți văzut din sfânta evanghelie de azi, că păcatul este cauza boalelor, că păcatul este cel ce zdrobește atât sufletul, cât și trupul. — A-ți văzut însă și aceea, că putem să scăpăm de păcat, că putem depărta dela noi păcatul și să ne mântuim sufletul, cât și trupul și anume prin ajutorul lui Dzeu, prin aducerea aminte de dânsul, prin ferirea de prilejul, care ne face să păcătuiim și apoi prin post. — Deci fiecare creștin, care vrea să

dobândească mântuirea și fericirea sufletului și trupului său, acela să nu uite de a-și aduce aminte de Dzeu, că fiecare aducându-și aminte de Dzeu, de acela și Dzeu își va aduce aminte, și va da ajutorul său; să nu uite de a se feri de prilejul care-l face să păcătuiască, căci cel ce păzește de sine, cel ce grijește de sufletul și trupul său, de acela și Dzeu va griji, și în fine să nu uite a posti, căci prin post drept că slăbește trupul, dar se întărește sufletul. — Și ori cine va face aceste din dragoste adevărată către Dzeu și către sine însuși, acela își face loc de acum pentru viața cealaltă, împărăția cea cerească. Amin.

Arad, la 25 Februarie v. 11 Martie n. 1906

Petru Marșeu
teol. c. III.

Națiunea armată.

Visul atâtor patrioți, încălziți de idea întăririi țării și a neamului, prin militarizarea învățământului public, e pe cale de a se realiza. În curând va fi un fapt împlinit. Dl. Ministru al Instrucției și Cultelor M. Vlădescu, a depus în parlament *Legea pentru instrucția militară obligatoare în școlile primare, secundare și profesionale de băieți*. Ea a fost votată în Cameră cu unanimitate de voturi, în ședința dela 3 Februarie, zilele acestea va trece și prin Senat.

Dăm aci în întregime *Expunerea de motive* care însoțește acel însemnat proiect de lege:

Introducerea și organizarea sistematică și obligatorie a exercițiilor și instrucțiunii militare în școlile primare, secundare și profesionale de băieți, se impune astăzi cu o necesitate de primul ordin.

Exercițiile și instrucțiunea militară, pe lângă că completează într-o proporție salutară educațiunea fizică în aceste școli, contribuind astfel la o mai îngrijită și armonică dezvoltare a corpului în perioadele sale normale de creștere, dar orientează, în același timp exercițiile gimnastice ce se predau astăzi în vederea unui scop precis și de cea mai mare însemnată pentru Stat și țară.

Imprejurările politice, economice și sociale, în cari se dezvoltă Statele moderne, precum și evenimentele însemnate petrecute în acești câțiva ani, dovedesc, în mod hotărâtor, că numai acele popoare și State prezintă condițiunile intrinsece necesare pentru dezvoltarea lor sigură și temeinică, cari au știut dirige și sporii în mod armonic puterile și aptitudinile individuale ale fiecăruia din fiii lor. Dacă State mari și puternice, clădite pe mari întinderi teritoriale și cu populațiunea numeroasă, au nevoie de această creștere a puterilor individuale ale fiilor lor, cu atât mai vădită apare această trebuință pentru Statele mici și în plină perioadă de închiegare națională și culturală, precum este și Statul nostru. În astfel de împrejurări

nu poate fi indiferent pentru viitorul Statului țării, vigoarea fizică, agilitatea și vioiciunea corpului, cari constituiesc manifestarea externă a unui organism sănătos și formează substratul indispensabil al inițiativei și acțiunii intelectuale și sufletești ale țării. Cu cât mai îngrijită va fi educațiunea fizică a tinerimei în armonie cu educațiunea intelectuală și moral-religioasă, cu atât mai puternic, mai solid, mai zădat și mai capabil de muncă națională va fi și țara și poporul. Exemple instructive, în acest sens, ne oferă multe din Statele puternice vechi și moderne. Voi cita numai două din aceste din urmă: Anglia și Japonia.

Prin organizarea sistematică a exercițiilor fizice și instrucțiunii militare se desăvârșește încălțarea și fericit educațiunea fizică în școli, corectând relele influențe ereditare, precum și acțiunea deprimantă, care munca intelectuală exagerată o are asupra corpului. Fără îndoială, orice exerciții fizice, deși exercițiile sportive, pot îndeplini acel rol. Pentru țara noastră însă cu situațiunea financiară și economică pe care o are și față de trebuința imperioasă de a găsi în totdeauna sprijinul și apărarea necesară în terile și virtuțile fiilor săi, exercițiile și instrucțiunea militară se impun ca cel mai bun și folositor mijloc de educațiune fizică.

Prin Constituție și prin legile țării, apărarea națională este bazată pe principiul națiunii armate. Acest senz, orice fiu al țării are, pe lângă alte obligații, și de a satisface serviciul militar și de a se pregăti astfel pentru apărarea patriei. Educațiunea militară, adică cererea acelor deprinderi și dezvoltarea aptitudinilor corporale și sufletești, cari desăvârșesc fiecare cetățean un oștean adevărat, în starea de război, nici nu atinge pe toți fiii țării, nici nu se exercită aceeași măsură asupra tuturor acelorora, cărora li s-a dat o instrucție militară.

Pe de altă parte, școala, al cărui scop este de a forma deprinderi fizice, morale și chiar intelectuale în senzul înălțării și întăririi individului școlarului, în vederea întăririi și înălțării Statului prezintă în mod logic ca adevărată instituție, trebuie să înceapă educațiunea militară.

Cu modul acesta, se vor crea dela început și lângă celelalte deprinderi, și acele reclamate de țară națională. Dezvoltată și condusă gradat până la vârsta de 20 ani, educațiunea militară a tinerimii va fi aproape terminată în școală. În astfel de condiții și față de mijloacele financiare restrânse ale Statului, se va putea, în mod temeinic, desăvârși la o parte din rila de trupă educația și instrucția ostășească, cu un termen de serviciu militar obligatoriu de doi ani. Astfel, prin introducerea instrucțiunii militare obligatoare în școală, se obțin dela început și mari și prețioase foloase: acela de a avea națiunea armată temeinic pregătită printr-o metodică educație militară dată în scopul apărării naționale, și al doilea de a reduce serviciul militar la doi ani, reducându-se astfel și costurile și a face posibilă folosirea Statului și cetățeanului.

Lăsând la o parte prețioasele foloase pe care instrucțiunea militară în școală le va aduce în punctul de vedere social, precum: deprinderea disciplinei, exacitatea, cu împlinirea muncii cuvenite, respectul autorității și supunerii la dispozițiunile Statului, cari ea le ia și altele, găsim de nevoie să accentuăm folosul ce va decurge pentru obligativitatea pe care o impune cu privire la învățământul militar. Știind că, pe lângă alte foloase, în general mai puțin evidente, și, deci mai puțin prețuite de sătean, și

Reproducem după „Cultura Română“ din Iași, prezentul fost sănătos și interesul ce-l deșteaptă, cât și pentru importanța care se referă și care este de mare importanță pentru regatul vecin, a statului românesc România. dictat poftele de Dzeu, nu s'a

ge după sine reducerea serviciului militar la doi ani pentru acei ce vor fi absolvit cursul primar și vor continua a urma în școale de adulți sau alte școale vocale sau orășe, toți sătenii se vor grăbi a trimite copiii lor la școală și vor face tot ce vor putea ca să ajungă la timp și la termen. În același chip se vor popula școlile de adulți. Folosoase ce vor eși din acest mod de organizare pentru țară vor fi neprețuit de mare. Pe de o parte și cu aceeași cheltuială se va răspândi și ridica școala în satele rurale, bine și solid îndrumată conform Statutului; iar pe de altă parte, va dispărea ciocnirea de interese dintre sătean și învățător, care aduce și la îndeplinire obligativitatea prin amenzi. Tot astfel vor dispărea și prejudecățile în contra școlii și încă prezistă printre săteni.

Pentru a se putea îndeplini în mod serios și, deci, efecte utile și reale instrucția militară în școli, am avut experiența făcută pentru prima oară de Căpitanul Chirișescu din regimentul 4 Ilfov, Nr. 21, înființat și instruit de „Batalionul micilor dorobanți”, care au defilat M. Sale Regelui cu ocazia revistei militare din ziua de 10 Mai trecut. Am înființat astfel alături de proiect de lege un corp militar special: *corpul instructorilor militari școlari*. Este evident că funcția militară în școale nu poate fi condusă decât în corp militar anume pregătit pentru acest scop. Din acele motive, am prevăzut ca șef al acestui corp să fie un oficer superior de infanterie.

Modul de recrutare, atât al ofițerilor cât și al subofițerilor și instructorilor militari urbani și rurali, în general, acel întrebuintat pentru corpul general de infanterie rurală, adică prin detașarea din armata activă, pentru ofițeri și din poziție de retragere sau prin schimbări dintre foștii militari reangajați în corpurile de rezervă, dar liberați.

Pentru cei detașați din serviciul activ al armatei am prevăzut, ca și la gearmerie, considerarea serviciului făcut în corpul instructorilor militari școlari ca serviciu militar obligator până la complecarea termenului impus prin legile militare.

În ce privește îndeplinirea serviciului în școli, scop este pus sub dependența ministrului de instrucție și culte, căci numai el poate coordona acțiunea învățătorului sau profesorului cu aceea a instructorului militar. În ce privește însă comandamentul, disciplina și justiția, ele sunt puse sub autoritatea ministrului de război, pentru a imprima și menține acestuia scopul caracterului său militar. Tot pentru aceste motive personalul corpului instructorilor militari școlari stă sub puterea legilor și regulamentelor militare fixându-le, în general, și retribuția cu a grație corespunzătoare din armată. Pentru ofițerii în poziție de retragere care vor fi revisori școlari militari s'a adus ca indemnizare un spor de plată pe lângă solda de retragere ce primesc dela ministerul de război, cu dreptul pentru ei de a-și refăcut regulamentul de pensie după cinci ani serviți complet și în exemplar în corpul instructorilor militari școlari.

Pentru transporturi, instalări telefonice și materiale necesare corpului instructorilor, precum și pentru acțiunea elevilor, se vor desvolta și precisa anume condiții prin regulament.

Cât privește modul cum se vor face exercițiile de instrucție militară, pe lângă dispozițiunile regulamentului, se va alcătui o programă specială pe clase și categorii de școli, ținând sama de vârsta elevilor și de locul ce-l ocupă școala în ierarhia școlară. Știința ce se va face cu această organizare va

arăta îndreptările, complectările sau adăusele ce vor trebui să se aducă acestui serviciu. Organizarea însă pe care o propun acum la început prezintă tot caracterul seriozității cu care trebuie procedat în asemenea materii, precum prezintă și garanția ducerii la bun sfârșit a instrucțiunii militare în școlilor primare, secundare și profesionale române de băieți.

Să ne îngrijim de școală.

Să luăm un arbore tinăr, care nu de mult a eșit din sămânță, și să-i strâmbăm trunchiul, iar un altul să-l îngrijim, ca trunchiul să-i crească drept. Ce vom vedea?

Trecând timpuri, arborele nostru se îngroașă și se întărește așa, cum l-am crescut; dacă l-am strâmbat crește strâmb, dacă ne-am îngrijit ca trunchiul lui să crească drept, așa s'ar fi dezvoltat și îmbătrânit.

Crescând și dezvoltându-se arborii, vom încerca a le lua folosul; dacă luăm un arbore strâmb vom vedea, că nu-l putem folosi, decât de aruncat în foc.

Astfel stă lucrul și cu poporul.

Viitorul lui atârână dela începutul dezvoltării sale psihice, de când e pe banca școlii. Dacă începutul dezvoltării lui a fost bun în școală, iar după ce a eșit din școală și a devenit membru bisericeii sale, a fost condus și mai departe de sfaturile părințești ale preotului, atunci în toată viața sa are să fie om, creștin bun bisericeii, cetățean fidel patriei și fiu brav națiunii din al cărei sân a eșit.

Și din contră, dacă începutul dezvoltării sale, adică creșterea din școală a fost rea, atunci el va rămâne pe cărările vieții, nu va fi capabil de a înțelege datorințele pe cari le are față de națiunea, bisericească și patria sa.

Cu durere trebuie constatat, că cazuri de aceste triste sunt printre poporul nostru destule, iar încercările ulterioare de a deștepta, vedem că multe sunt zădarnice, deoarece poporul nu ne înțelege, temându-se, că toată lumea voește să-l înșele și totuș rămâne înșelat din partea străinilor, cari știu să-l reducă cu diferite făgădueli. Cauza este, că nu înțelege, nu știe, că făgăduințele în vânt nu se pot împlini. Tot dreptul îl are proverbul strămoșilor noștri:

Mai ușor este a ne feri de o boală, decât a o delătura după ce s'a înrădăcinat. Deci începutului trebuie să ne opunem, înțeleg începutului rău.

Unde își ia începutul dezvoltării sale fiecare om? În școală.

Dreptaceea, școala este chemată a se îngriji de dezvoltarea fiecărui om; însă pentru-ca școala să-și poată împlini chearea sa măreață, se cere conlucrarea următorilor factori:

a) *Părinții* să lucreze în folosul școlii, nu în paguba ei, să-și lase copiii în tot decursul timpului prescris de lege sub îngrijirea școlii, în care timp să se îngrijască ca copiii să umble regulat la școală.

b) *Susțitorii* de școale să se intereseze, ca școala să fie provăzută cu cele necesare.

c) *Invățătorul* este factorul de frunte, dela care atarnă rezultatul școlii.

Au nu dela forța locomotivei atarnă mergerea mari repede ori mai încet a trenulu? Au nu dela rădăcinile arborelui atarnă desvotarea lui? Dacă rădăcinile sunt sănătoase, arborele infloreste, iar când rădăcinile sunt bolnave, pomul vestejește și pere. Așa și rezultatul unei școli vine dela învățător.

Drept aceea, autoritățile chemate au datorința, dacă se interesează de viitorul poporului, ca in tot locul și la toate școlile să aplice învățători cari sunt la înălțimea chemării lor, cari sunt in stare a conduce mlădițele tinere ale poporului, la cunoașterea națiunilor; națiune, biserică și patrie, precum și la imlinirea datorințelor față de aceste.

Dar sunt unele locuri unde învățătorul pe lângă toată bunăvoința și conștientiozitatea lui nu poate indeplini pe de plin chemarea sa, din cauză materială, care vine sau dela numărul mic al poporului său dela desinteresarea de școală.

In astfel de lucruri nu trebuie numai să compătimim soartea poporului întunecat și sărăcia învățătorului, ci ca acei, pe cari ne doare, trebuie să le dăm mână de ajutor, să învățăm dela alte neamuri, cari in privința aceasta ne premerg cu exemplu.

Deci dar, ca elementul culturii absolut necesare să poată străbate prin popor și pentru ca să avem un viitor mai bun, chiar și acolo, unde poporul e sărac, eventual din cauza numărului mic nu e in stare a susține învățător, cei chemați și doritori de progres pe terenul cultural național să institue și acolo învățător evalueat și cu cât comuna respectivă e mai părăsită cu atât învățătorul să fie mai ambițios și mai vrednic, căci lumina in întunecare trebuie să lumineze. La noi, chiar contrarul se practică. Invățătorii cei mai buni, se zice că trebuie să fie la oraș, ceea ce nu e bine, pentru că învățătorul slăbuț in oraș se nize să progreseze atât in cultura sa socială, deoarece zilnic vine in atingere cu oameni inteligenți și și astfel vrând nevrând se cultivă, până când pe sate mai părăsitate se mulțamește cu aceea, că nimenea nu știe mai mult ca dânsul.

Având învățători și in locurile mai slabe pentru a nu le da motiv de scuza in cazul unui rezultat negativ, să ne interesăm și de starea lui materială promovându-o și pe aceasta.

Căci ce am făcut privind din afară la corabie, care luptă cu valurile periculoase ale mării, dacă nu i-am dat mână de ajutor, pentru a o scăpa din primejdie?

Tot atâta fac și aceia, cari pretind dar nu contribuie cu nimic la aceea, ca doririle lor să se poată indeplini.

Avem lipsă de popor luminat, pentru-ca să ne putem susține biserica și națiunea; iar de voim să le

susținem și ca din ce in ce să infloreasă, trebuie să îngrijim de viitorul poporului adevărat de cultivarea care se poate ajunge numai prin școala bună, și ne îngrijim de școală.

Ecica-romană, Martie 1906.

Teodor
Invățător

CRONICA.

P. S. Sa acasă. Duminecă, 26 Februarie, anul accelerat dela Budapesta, s'a reintors P. S. Episcop diecezan la reședința sa, venind imprea I. P. S. Sa D-I Mitropolit Ioan Mețianu, care a maț drumul la Sibii.

Inalții prelați au fost așteptați la gară de un număr de membri ai societăți române din Arad. Sa a binevoit a se da jos din tren pentru câteva momente și a se întreține cu ceice au intimpinat dor mat pe prelați.

I. P. S. Sa continuându-și drumul, P. S. Episcop diecezan s'a intors la reședința, in mai mulți frunțași romani din centrul diecezel.

O importantă conferență. P. S. Episcop diecezan a chemat pe 28 Februarie (Martie) a. c., pe toți protoprezviterii din die reședința episcopoească, ca să se consfătuie supra stării morale a bisericii vii. Chestiunile pertraciate cuprind întreaga sfera vieții religioase morale a clerului și poporului și au fost tratate din tot cugetul și din toată inima. Scopul principal al adunării în numele lui Hristos, cuvântul de mulțamită adresat către P. S. Episcop, convocarea acestei adunări, oratorul zise a venit cu speranța, că de aici se va începe regenerarea diecezei și acum mă duc cu credința bazele regenerării sunt puse. A fost cea mai frumoasă și serviciului, rugăciunilor și a cuvântului.

Alegeri sinodale. Joi la 2/15 Martie (intut alegerile de membri din cler, pentru anul nostru eparhial. Despre rezultatul alegerilor am primit până acum următoarele știri: Din Arad, ales V. Beles, protopop; Borosin, Din Popovici, referent bisericesc; Bichis, Romoș, Din Ciorogariu, protosincol și director seminarului Siria, M. Lucuța, protopop.

La ziua nașterii Prea Sfinției Sale, Episcop Nicolae Popea, dintre numeroasele felicitări reproducem următoarea: Prea Sfințite! La această ceașca sărbătorire, pentru optzeci de ani de viață cincizeci de ani de preoție, pe cari astăzi cu înțelesul lui Dumnezeu i-ați implinit, asociindu-mă din toată ințelesul împreună cu toți cei ce se bucură de această sărbătorire, vă aduc cele mai călduroase felicitări și rugând pe bunul Dumnezeu să vă acorde putere pentru mulți ani înainte, ca să purtați cu blândețe și evlavie voastră cunoscută, turma duhovnicească a diecezei Caransebeșului, ca să se poată folosi ea odihnă departe de duhovniceasca pășune, cu care atâta timp delungat timp n'ați pregetat a o nutri. Imbrățișați și aci.

18 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta în sfânta biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Răpsig, din ședința extraordinară a com. parohial rom. or., ținută la 11/24 Februarie 1906.

Stefan Hereș,
președinte.

Drăgan Gavrilă,
notar.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța*, administrator protoprezv. al lenopolei.

□ — 3 — 3

Conform ordinului Venerabilului Consistor de sub Nr. 428/906, se scrie concurs pentru parohia vacantă din **Tornea**, cu condițiunea calificățiunii de clasa a II-a și cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Venitul unei jumătăți de sesiune parohială constătătoare din 24 ¹²⁰⁰/₁₆₀₀ jughere castrale. 2. Birul preotesc uzuat. 3. Ștolele legale. 4. Întregirea dela stat conform legii.

Recurenții sunt poștiți, ca recursele instruite cu documentele prescise, adresate comitetului parohial din Tornea, să le subștearnă oficiului protoprezviteral din Arad, având a se prezenta în s. biserică din Tornea, pre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Tornea, din ședința comitetului parohial ținută la 17/30 Ianuarie 1906

Comitteul parohial

În conțelegere cu: *Vasilie Beleş* protoprezviter gr. or.

□ — 3 — 3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a **Păiușeni**, se scrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1. Un intravilan de 1 jugh. 2. Birul și ștolele indatinat. 3. Întregirea dela stat, după calificățiunea alegândului.

Doritorii de a ocupa aceeași parohie sunt poștiți ca recursele ajustate conform Regulamentului adresate comitetului parohial concernent, să le subștearnă la oficiul ppeșc gr. or. rom. din Butlyin com. Arad, având a se prezenta în termenul fixat, în careva Duminecă în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința comitetului parohial din Păiușeni, ținută la 12/25 Februarie 1906.

Atanasie Brădean
preș. com. par.

Ioan Andrei
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezviter gr. or.

□ — 3 — 3

În urma ordinului Venerabilului Consistor 7/20 Februarie a. c. Nr. 423/906, se publică ca scris de cătră comitetul parohial din Pecica în Decembrie 1905 Nr. 25 pentru îndeplinirea postvătătoare din **Pecica-română**, devenit cantă prin abdicerea fostei învățătoare Maria cu termen de **30 zile** dela prima publicare oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salarul fundamen cor. 2. Cvarțir în natură, eventual dacă căm lua cvarțirul pentru școală, rețut anual de 120 Pentru lemne de foc, din cari se va încălzi și anual 100 cor. 4. Pentru măturarea școalei 40 Pentru conferințe 20 cor.

Recurențele au a adnexa și o declarație, mai după un serviciu de 5 ani prestat la această vor reflecta la primul cvincenal.

Reflecțiunile la acest post sunt poștite, cu sele lor ajustate cu toate documentele și comitetului parohial din Pecica, să le subștearnă la termenul sus indicat oficiului ppeșc gr. or. din Arad, și a se prezenta în vre-o Duminecă bătoare în s. biserică din Pecica, spre a fi cu de popor. Cele cari știu și cânta în s. biserică fi ascultate cu plăcere.

Arad, 15/28 Februarie 1906.

Vasilie Beleş pprezviter in

□ —

Cancelaria arhitectului român

Ioan Niga

ARAD, Strada József főherceg-út N. 10

(lângă „Victoria“).

Pregătește planuri și specificări de spese edificii publice și private, primește lucrări în arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Cașân în ritul nostru oriental edifică și restaurează în mod artistic, din care căuză îl recomandă sebi dlor parohi. Trimite planuri, schițe, speș servește în lucrări arhitectonice cu deslusiri și,

„Janus“ institut de asigurare mutuală pe viață în V
s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,
este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe vi
pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui a

➔ Premii eftine. Condiții de asigurare favorabile. ➔

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5
Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la m

Starea de asigurare 111.000.000 cor. \$ Avera institutului 31.000.000 cor.

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000.000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.

— Lerchengasse Nr. 17. N-rul Telefonului: 422. —